STANDARD „IDEALNY”
SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH

Inicjatywa ujednolicenia instrukcji zbierania selektywnego odpadów komunalnych w Polsce.

Partnerzy:

- Fundacja na rzecz Odzysku Opakowań Aluminiowych RECAL - Artur Łobocki, Jacek Wodzisławski
- Fundacja ProKarton – Łukasz Sosnowski
- Stowarzyszenie Papierników Polskich – Katarzyna Godlewska, Michał Jastrzębski
- Stowarzyszenie „Polski Recykling” – Sławomir Pacek, Grzegorz Rękawek
- Związek Pracodawców Polskie Szkło – Piotr Kardaś

Charakterystyka inicjatywy:

W Polsce za **selektywne zbieranie odpadów** odpowiadają gminne systemy gospodarowania odpadami. Zazwyczaj każda spośród **2 479 gmin samodzielnie ustala szczegółowe zasady zbierania selektywnego** poprzez przepisy prawa miejscowego. Wyjątek stanowią związki międzygminne, ale niezależnie od formy organizacji, widoczne są istotne różnice w standardzie zbierania selektywnego pomiędzy poszczególnymi samorządami. Sytuacja ta dotyczy zarówno żółtego pojemnika, jak i selektywnego zbierania szkła oraz papieru.

Fundacja RECAL od 6 lat prowadzi analizę instrukcji segregacji opakowań aluminiowych w 50 największych miastach w Polsce. **Aktualna sytuacja w zakresie postępowania z opakowaniami aluminiowymi wykazuje fundamentalne różnice w zbieraniu selektywnym praktycznie większości tych opakowań.** Najdalej idącym przykładem są stosunkowo liczne przypadki zakazywania zbierania selektywnego niektórych frakcji np. folii aluminiowej czy metalowych aerozoli, co wprost stoi w sprzeczności z planowaną modernizacją systemu ROP w Polsce.

Poruszając temat instrukcji segregacji, konieczne jest podkreślenie wielotorowego informowania mieszkańców o zasadach zbierania selektywnego obejmującego obok informacji umieszczonych bezpośrednio na pojemnikach, ulotki, internetowe wyszukiwarki odpadów, spoty radiowe, telewizyjne oraz internetowe.

Podstawy prawne i dokumenty odniesienia:

Standard został opracowany z uwzględnieniem: rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/40 w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Rozporządzenie Packaging and Packaging Waste – PPWR), w szczególności art. 6, art. 12, art. 13, art. 50 oraz załączników II, VII i X, a także technicznej propozycji JRC dotyczącej harmonizowanych etykiet segregacyjnych dla opakowań i pojemników. W zakresie nieuregulowanym niniejszy dokument należy stosować z uwzględnieniem przepisów krajowych i lokalnych zasad organizacji systemu komunalnego.

Ogólny zakres zbierania selektywnego regulowany jest Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów:

- z papieru, w tym odpady z tektury, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru niebieskiego, oznaczonych napisem „Papier”;
- ze szkła, w tym odpady opakowaniowe ze szkła, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru zielonego, oznaczonych napisem „Szkło”. Jeżeli frakcję (..) zbiera się w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe, szkło bezbarwne zbiera się w pojemnikach lub workach koloru białego, oznaczonych napisem „Szkło bezbarwne”, a szkło kolorowe – w pojemnikach lub workach koloru zielonego, oznaczonych napisem „Szkło kolorowe”;
- metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady z tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru żółtego, oznaczonych napisem „Metale i tworzywa sztuczne”;

Dwa poziomy komunikacji:

Standard rozróżnia dwa poziomy informacji: instrukcję dla mieszkańca, której celem jest wskazanie właściwego pojemnika lub ścieżki postępowania, oraz warstwę techniczno-regulacyjną, która przypisuje opakowanie do kategorii materiałowej PPWR i do projektowanego oznakowania JRC. Wykaz ten stanowił punkt wyjścia do prac na standardem „idealnym”, aby uniknąć ewentualnych sprzeczności regulacji unijnych z krajowymi. Warstwa techniczno-regulacyjna nie powinna komplikować instrukcji dla mieszkańca, lecz powinna zapewniać spójność dokumentu z przyszłą harmonizacją oznakowania opakowań w Unii Europejskiej.

Proponowane rozwiązanie:

Zakres tematyczny podzielony jest na kilka obszarów. Pierwszy obejmuje bezpośrednio instrukcje segregacji publikowane dla mieszkańców, aby mogli dokonać prawidłowego podziału odpadów przy pojemnikach do segregacji. Obszar drugi (planowany w następnym etapie) dotyczy technicznych zaleceń dla branżystów i prawidłowego postępowania z odpadami zebranymi selektywnie, aby ich jakość nie uległa istotnemu pogorszeniu podczas ich sortowania, doczyszczania, magazynowania i transportu do recyklingu.

Charakter standardu:

Niniejszy dokument ma charakter branżowego standardu rekomendacyjnego. Jego celem jest ujednolicenie i uproszczenie komunikacji dotyczącej selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych. Dokument nie zastępuje przepisów prawa powszechnie obowiązującego, regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach ani lokalnych instrukcji wynikających z organizacji systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

INSTRUKCJE SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW

System kaucyjny:

W Polsce z dniem 1.10.2025 r. został uruchomiony system kaucyjny na opakowania:

- jednorazowe butelki z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów,
- szklane butelki wielokrotnego użytku o pojemności do 1,5 litra,
- puszki metalowe o pojemności do 1 litra.

Opakowania objęte kaucją należy oddać do odpowiedniego punktu zwrotu. Bardzo ważne jest żeby opakowań kaucjonowanych nie zgniatać, aby możliwe było ich przyjęcie na podstawie czytelnego kodu kreskowego i niezmienionego kształtu. Gminna zbiórka pojemnikowa do żółtego pojemnika jest ścieżką rezerwową wyłącznie w sytuacji gdy zwrot w ramach systemu kaucyjnego nie jest możliwy.

Wstępne informacje:

Instrukcje dotyczą odpadów opakowaniowych. Nie obejmują odpadów, które także mogą być poddane recyklingowi albo wg przepisów nie są opakowaniami, np. podgrzewacze (świeczki – ang. tea lights).

Ważne uwagi do postępowania z wszystkimi odpadami opakowaniowymi:

- opakowanie opróżnić do końca (nie myć)
- w miarę możliwości oderwać etykietę
- aluminiowe folie, w tym wieczka oderwane od plastikowych kubków, zgniatamy
- nakrętki zostawić na butelkach szklanych
- zgnieść opakowania przed wyrzuceniem

POJEMNIK ŻÓŁTY

Merytorycznie odpowiedzialni:
Fundacja RECAL, Fundacja ProKarton oraz Stowarzyszenie Polski Recykling

Wrzucać:

- opakowania z tworzyw sztucznych po napojach, żywności oraz kosmetykach
- puszki po napojach i żywności
- kartony po płynnej żywności (po mleku i sokach)
- folie i inne opakowania z tworzyw sztucznych
- elastyczne opakowania plastikowe i metalizowane
- opakowania po dezodorantach (aerozole) – całkowicie opróżnione
- folia i tacki aluminiowe
- aluminiowe wieczka (oderwane)
- tubki aluminiowe i plastikowe
- pudełka i foremki metalowe
- kapsle i zakrętki
- kapsułki po kawie (nie opróżniać)

Nie wrzucać:

- baterii i akumulatorów
- sprzętu elektrycznego i elektronicznego
- opakowań po produktach niebezpiecznych (np.: farby, lakiery, rozpuszczalniki, środki ochrony roślin, chemia techniczna oraz opakowania z pozostałościami substancji niebezpiecznych)
- plastikowych zabawek
- opakowań plastikowych po olejach silnikowych, smarach, olejach spożywczych
- tekstyliów
- odpadów remontowo-budowlanych
- odpadów medycznych z tworzyw sztucznych typu: strzykawki, wenflony, niezużyte leki

POJEMNIK BIAŁY / ZIELONY

Merytorycznie odpowiedzialny:
Związek Pracodawców Polskie Szkło

Wrzucać:

- szklane butelki po napojach i żywności
- szklane słoiki po żywności
- szklane opakowania po kosmetykach

Nie wrzucać:

- szklanek i kieliszków
- kubków
- talerzy
- naczyń i garnków
- żarówek i świetlówek
- szyb i okien
- doniczek ceramicznych
- opakowań z lekami

POJEMNIK NIEBIESKI

Merytorycznie odpowiedzialne:
Stowarzyszenie Papierników Polskich

Wrzucać:

- opakowania z papieru lub tektury
- gazety i czasopisma
- katalogi, prospekty, foldery
- papier szkolny i biurowy
- książki i zeszyty
- torebki papierowe
- papier pakowy
- papierowe tacki, talerze i pudełka na żywność

Nie wrzucać:

- papieru powlekanego folią i kalką
- kartonów po mleku i napojach
- laminowanych kubków po napojach
- tubek po przekąskach wykonanych z różnych materiałów
- papieru higienicznego
- pieluch jednorazowych i podpasek
- pampersów i podkładek
- tapet
- innych odpadów komunalnych (w tym niebezpiecznych)

STANDARD „IDEALNY” SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH - ZAŁĄCZNIK NR 1

Wersja z dnia 26.06.2026 r.

Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	**Kolor pojemnika w Polsce**	**Objęcie kaucją**	**Specjalne przygotowanie**	**Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)**	**Kolor materiałowy wg JRC ***	**Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR**	**Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR**
aerozole metalowe	żółty	nie	całkowicie opróżnić	dezodorant, lakier do włosów	szary	metal	4, 5
blistry	żółty		nie oddzielać warstw	elastyczne opakowanie po lekarstwach	szary, żółty	metal lub elastyczne tworzywa sztuczne, w tym materiały wielomateriałowe – elastyczne	6, 18
butelki metalowe	żółty	nie	-	-	szary	metal	4, 6
butelki plastikowe objęte kaucją (do 3 l)	żółty	tak	-	do żółtego jeśli nie można oddać do kaucyjnego punktu zwrotu	żółty	sztywne tworzywo PET, HDPE	7, 12, 17
doniczki ceramiczne	czarny	nie	-	-	-	-	-
elastyczne opakowania foliowe z PET nie objęte kaucją	żółty	nie	-	folie	żółty	elastyczny PET	9
elastyczne opakowania z tworzyw sztucznych	żółty	nie	-	folie i tubki, w tym opakowania wielowarstwowe i wielomateriałowe	żółty	elastyczny polipropylen	13
folia aluminiowa	żółty	nie	zgnieść	-	szary	metal	6
folie wielowarstwowe i wielomateriałowe z tworzyw sztucznych	żółty	nie	-	folie i tubki, w tym opakowania wielowarstwowe i wielomateriałowe	żółty	elastyczny polietylen	11
kapsle	żółty	nie	oddzielić od butelki	zamknięcie koronowe	szary	metal	4, 6
kapsułki po kawie	żółty	nie	nie opróżniać	-	szary	metal	6
kartony do płynnej żywnosci	żółty	nie	nie rozdzielać elementów	karton na mleko, karton na sok, wielomateriałowy karton	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
kieliszki	czarny	nie	-	-	-	-	-
koperty bąbelkowe	niebieski	nie	oddzielić folię bąbelkową do żółtego pojemnika	-	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
koperty papierowe	niebieski	nie	-	-	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
koperty z okienkiem	niebieski	nie	oddzielić folię do żółtego pojemnika	-	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
kubki szklane lub ceramiczne	czarny	nie	-	-	-	-	-
laminowane kubki po napojach	żółty	nie	nie oddzielać warstw	laminowany kubek, wielowarstwowy kubek, kubek papierowy	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
naczynia kuchenne lub garnki	czarny	nie	-	-	-	-	-
opakowania metalowe	żółty	nie	-	-	szary	metal	4, 5

STANDARD „IDEALNY” SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH - ZAŁĄCZNIK NR 1

Wersja z dnia 26.06.2026 r.

Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	**Kolor pojemnika w Polsce**	**Objęcie kaucją**	**Specjalne przygotowanie**	**Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)**	**Kolor materiałowy wg JRC ***	**Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR**	**Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR**
opakowania na produkty nabiałowe z tworzyw sztucznych	żółty	nie	-	opakowania przetworów mlecznych (jogurty, serki), tacki, kubki i inne pojemniki na żywność)	żółty	twardy PS i XPS	15
opakowania papierowe elastyczne	niebieski	nie	czyste do niebieskiego, zabrudzone do czarnego	owijki, rożki, przykrywki	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
opakowania sprzętu AGD i RTV	niebieski	nie	elementy z papieru i tektury zgnieść lub rozłożyć, czysty styropian, folie, pianki i inne elemementy z tworzyw sztucz-nych do żółtego pojemnika	-	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
opakowania z biodegradowalnych tworzyw sztucznych	bioodpady	nie	koniecznie brązowy worek	biodegradowalne tworzywa sztuczne (1) – sztywne (na przykład PLA, PHB) i elastyczne (na przykład PLA)	brązowy	zarówno opakowani sztywne jak i i elastyczne	19
opakowania z lekami	Zanieść do apteki - osobna zbiórka	nie	-	-	-	-	-
pampersy i podkładki	czarny	nie	-	-	-	-	-
papier higieniczny	czarny	nie	-	-	-	-	-
papier pakowy	niebieski	nie	-	-	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
papier powlekany folią i kalką	czarny	nie	-	-	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
papierowe worki po nawozach	niebieski	nie	tylko jeżeli są czyste, puste i nie mają warstwy foliowej - w innym przypadku do czarnego	-	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
papierowe worki po materiałach budowlanych	niebieski	nie	tylko jeżeli są czyste, puste i nie mają warstwy foliowej - w innym przypadku do czarnego	-	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
papierowe wytłoczki do jajek	niebieski	nie	czyste do niebieskiego, zabrudzone do czarnego	-	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
pieluchy jednorazowe i podpaski	czarny	nie	-	-	-	-	-
podkładki pod wyroby spożywcze	niebieski	nie	przy niewielkim zabrudzeniu do niebieskiego pojemnika, przy większym do czarnego	-	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
pozostałe opakowania elastyczne z tworzyw sztucznych na wyroby medyczne i termoformowane	żółty	nie	-	torebki, blistry, opakowania termoformo-wane, opakowania próżniowe, opakowania ze zmodyfikowaną atmosferą/ wilgotnością, w tym elastyczne duże pojemniki do przewozu luzem, torby, folia stretch	żółty	pozostałe opakowania elastyczne, w tym wielomateriałowe	18

STANDARD „IDEALNY” SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH - ZAŁĄCZNIK NR 1

Wersja z dnia 26.06.2026 r.

Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	**Kolor pojemnika w Polsce**	**Objęcie kaucją**	**Specjalne przygotowanie**	**Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)**	**Kolor materiałowy wg JRC ***	**Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR**	**Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR**
pozostałe opakowania plastikowe nie objęte kaucją	żółty	nie	-	formaty opakowań sztywnych inne niż butelki i butle (w tym naczynia, kubeczki, słoiki, kubki, jedno-i wielowarstwowe tacki i pojemniki, pojemniki aerozolowe)	żółty	sztywne tworzywo PET, HDPE, PP	8, 12, 14, 17
pozostałe opakowania sztywne z tworzyw sztucznych innych niż poliolefiny	żółty	nie	-	różne opakowania twarde	żółty	pozostałe twarde tworzywa sztuczne (np. PVC, PC, ABS), w tym materiały wielomateriałowe	17
pozostałe sztywne opakowania z PET nie objęte kaucją	żółty	nie	-	pojemniki, butelki, tacki, naczynia i tubki	żółty	twardy PET	10
pozostałe sztywne opakowania z tworzyw sztucznych	żółty	nie	-	skrzynie i palety, płyty faliste z tworzyw sztucznych, pojemnik na płyny	żółty	twardy HDPE i PP - opakowania kosmetyczne,	14
pudełka z papieru, tektury litej lub tektury falistej	niebieski	nie	zgnieść, usunąć folie, taśmy i inne luźne elementy z tworzyw sztucznych do żółtego pojemnika	pudełka do zapałek, papierowe opakowania po kosmetykach, papierowe opakowania po lekach, pudełka po słodyczach	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
puszki napojowe	żółty	tak	-	do żółtego jeśli nie można oddać do kaucyjnego punktu zwrotu	szary	metal	4, 5
puszki żywnościowe	żółty	nie	-	-	szary	metal	4, 5, 6
saszetki	żółty	nie	opróżnić zawartość, bez resztek żywności, zgnieść	pouch	żółty	polietylen / polipropylen - elastyczne	11, 13
szklane butelki po napojach i żywności	zielony/biały	nie	metalowe nakrętki butelek możemy zostawić na opakowaniu pozostałe zamknięcia wrzucamy do pojemnika przeznaczonego na tworzywa sztuczne i metale	butelki szklane wielokrotnego użytku powinny być zwracane w sklepach; etykietę, można odkleić i wrzucić do odpowiedniego pojemnika: do papieru (papierowa) albo do tworzyw (plastikowa)	TBC	szkło	1
szklane opakowania po kosmetykach	zielony/biały	nie	zamknięcia wrzucamy do pojemnika przeznaczonego na tworzywa sztuczne i metale	etykietę można odkleić i wrzucić do odpowiedniego pojemnika: do papieru (papierowa) albo do tworzyw (plastikowa)	TBC	szkło	1
szklane słoiki po żywności	zielony/biały	nie	zamknięcia wrzucamy do pojemnika przeznaczonego na tworzywa sztuczne i metale	etykietę można odkleić i wrzucić do odpowiedniego pojemnika: do papieru (papierowa) albo do tworzyw (plastikowa)	TBC	szkło	1
szklanki	czarny	nie	-	-	-	-	-

STANDARD „IDEALNY” SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH - ZAŁĄCZNIK NR 1

Wersja z dnia 26.06.2026 r.

Sposób segregacji					Powiązanie z PPWR		
Nazwa opakowania	**Kolor pojemnika w Polsce**	**Objęcie kaucją**	**Specjalne przygotowanie**	**Dodatkowe uwagi (w tym inna nazwa)**	**Kolor materiałowy wg JRC ***	**Główny materiał opakowaniowy wg tab. 1, zał. 2 PPWR**	**Nr głównego materiału opakowaniowego wg tab. 1, zał. 2 PPWR**
sztywne opakowania izolacyjne na produkty przetwórstwa rybnego i ochronne na sprzęt agd z tworzyw sztucznych	żółty	nie	ewentualnie kierować na PSZOK	opakowania twarde (w tym pudełka na ryby / AGD i tacki)	żółty	twardy EPS	16
sztywne opakowania z tworzyw sztucznych	żółty	nie	-	pojemniki, butelki, tacki, naczynia	żółty	sztywny polipropylen	12
szyby lub okna	Odpad budowlany - osobna zbiórka	nie	-	-	-	-	-
tacki aluminiowe	żółty	nie	-	foremka aluminiowa	szary	metal	6
tacki i talerze papierowe	niebieski		nie oddzielać warstw	-	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
talerze	czarny	nie	-	-	-	-	-
tapety	czarny	nie	-	-	-	-	-
torby papierowe	niebieski	nie	-	torby na zakupy	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
tuba papierowa	niebieski	nie	-	-	niebieski	opakowania z papieru i tektury	2
tubki aluminiowe	żółty	nie	-	-	szary	metal	6
tuby po przekąskach wykonana z różnych materiałów	żółty	nie	nie roddzielać, zgnieść	-	pomarańczowy	opakowania wielomateriałowe składające się w większości z papieru/tektury	3
wieczka od produktów mlecznych	żółty	nie	oderwać od kubeczka, zgnieść	platynki	szary	metal	6
zakrętki butelek plastikowych	żółty	tak	nie oddzielać od butelki	nakrętka, zakrywka	żółty, szary	plastik / metal	4, 6, 17
zakrętki butelek plastikowych	żółty	nie	po zgnieceniu butelki zakręcić zakrętkę	nakrętka, zakrywka	żółty, szary	plastik / metal	4, 6, 17
zakrętki butelek szklanych	zielony	nie	zostawić na butelce	nakrętka, zakrywka	szary	metal	4, 6
żarówki lub świetlówki	Elektroodpad - osobna zbiórka	nie	-	-	-	-	-

* Kolor według JRC oznacza proponowane oznaczenie materiałowe wynikające z technicznej propozycji JRC dla przyszłego zharmonizowanego systemu oznakowania Unii Europejskiej. Kolor JRC nie zastępuje obecnie krajowych zasad selektywnego zbierania, lecz może stanowić punkt odniesienia dla przyszłej harmonizacji oznakowania opakowań i pojemników.